

سلسلہ دروس خارج

اصول فقہ

استاد پیدہ حسن خمینی

موضوع: تعریف علم اصول

جلسہ:

۴۶

تاریخ:

۱۹/۱۰/۱۷

مثال برای
قیاس های
متعدد
(وجوب نماز
عید)

۱

این جمله، امر است
+ امر دالّ بر وجوب است
= پس این جمله دالّ بر وجوب است

۲

این جمله، توسط زرارہ نقل شده است
+ زرارہ، ثقہ است
= پس این جمله توسط ثقہ نقل شده است

۳

وجوب نماز عید، توسط ثقہ نقل شده است
+ هر چه توسط ثقہ نقل شده است، حجت است
= پس وجوب نماز عید، حجت است

تعريف
حضرت امام

القواعد الآلية التي يمكن ان تقع كبرى **استنتاج** الاحكام الكلية الالهية او الوظيفة العملية

نکته ۱۱

قياس اول :

نماز عيد مورد امر واقع شده است

+ هر چه مورد امر واقع شده است، ظهور در وجوب دارد

= نماز عيد، ظهور در وجوب دارد

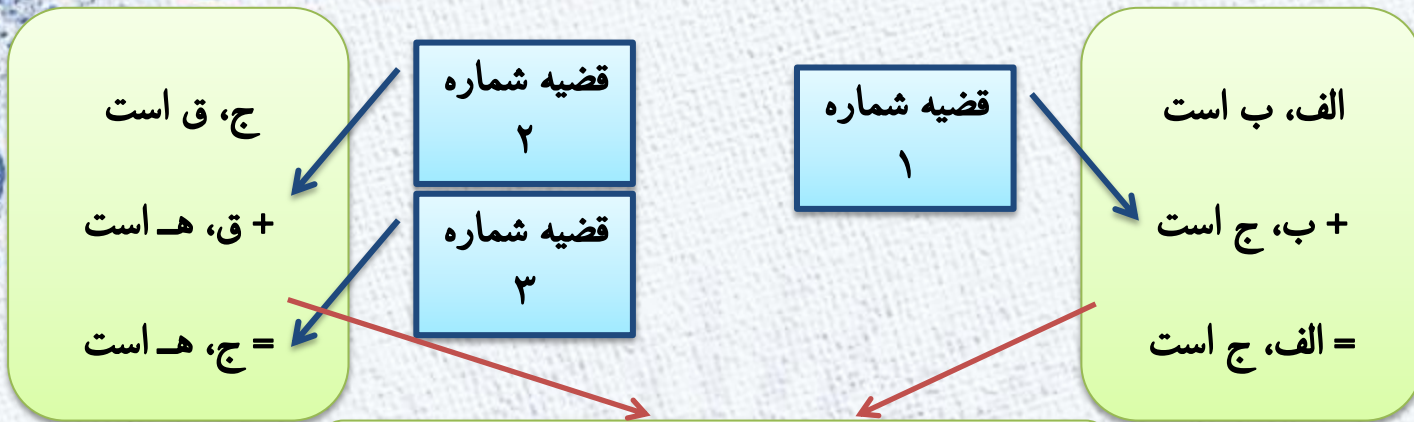
مراد از این کلمه،
«کبرای آخرین
قياس» است

قياس دوم :

نماز عيد، ظهور در وجوب دارد

+ هر چه ظهور در وجوب دارد، حجت است

= نماز عيد حجت در وجوب است



قیاس نهایی = صغری + کبری = «الف، ه است»

جایگاه شماره ۳

الف. گاهی مسئله اصولی کبرای آخرین قیاسی است که نتیجه اش حکم فقهی است

جایگاه شماره ۱

مسئله اصولی، در طریق اثبات صغرای این قیاس است

جایگاه شماره ۲

مسئله اصولی، در طریق اثبات کبرای قیاس نهایی قرار می گیرد

ارتباط سه گانه مسائل اصولی با قیاس های فقهی

جایگاه شماره ۳

الف. گاهی مسئله اصولی کبرای آخرین
قیاسی است که نتیجه اش حکم فقهی
است

ارتباط سه گانه
مسائل اصولی با قیاس
های فقهی

مثال :

وضو مقدمه واجب است

+ مقدمه واجب، واجب است (مسئله اصولی)

= وضو، واجب است

جایگاه شماره ۱

مسئله اصولی، در طریق اثبات صغرای
این قیاس است

ارتباط سه گانه
مسائل اصولی با
قیاس های فقهی

مثال :

موضوع این روایت مشتق است

+ مشتق در ما انقضی عنه المبدأ حقیقت است (مسئله اصولی اول)

= موضوع این روایت، در ما انقضی عنه المبدء حقیقت است

+

موضوع این روایت، مورد امر واقع شده است

+ هرچه مورد امر واقع شده است، مصادیق حقیقی اش واجب هستند

= موضوع این روایت، مصادیق حقیقی اش واجب هستند

ارتباط سه گانه
مسائل اصولی با
قیاس های فقهی

مسئله اصولی، در طریق اثبات کبرای
قیاس نهایی قرار می گیرد

جایگاه شماره ۲

مثال :

حجیت خبر واحد نسبت به :

کسی که بیش از دو سال در مکه
بماند، حکم اهل مکه را دارد
+ حکم اهل مکه، آن است که از
جحفه محرم شوند
= چنین کسی از جحفه محرم
شود

مثال :

حجیت خبر واحد نسبت به:
نماز کسی که از خواب بیدار
شده است، بدون وضو است
+ نماز بدون وضو باطل است
= نماز چنین فردی باطل است

مثال :

حجیت ظاهر آیات نسبت به :
اجاره عقد است
+ عقد لازم الوفاء است
= اجاره لازم الوفاء است

گاهی در قیاس هایی که صغرای قیاس نهایی را می سازند به کار می روند

گاهی در قیاس نهایی به عنوان کبری به کار می روند

گاهی علت حجیت کبری در قیاس نهایی هستند

جمع بندی :
مسائل اصولی سه
دسته اند

اللهم الا ان يقال :

بسیاری از مسائل اصولی، کبرای قیاس فقهی نیست بلکه استدلال فقهی مبتنی بر آن است

به صورت قیاس های منطقی :

وضو مقدمه واجب است

+ هر چه مقدمه واجب است ، واجب است

= وضو واجب است

برخی به صورت استقراء تام هستند:

ما گشته ایم و دیدیم همه فقهاء کفار را نجس می دانند پس نجاست کفار اجماعی است

برخی مستقیما مضمون روایت هستند:

به گفته زرارة از امام صادق علیه السلام، نماز عید واجب است

استدلال های فقهی
چند گونه اند:

۱

۲

۳